

Ayakta durmak yerine oturmak: Flint 1936/37

Gewerkschaft Underdog · Sürüm 1.0 · 7 Ekim 2026

1936/37 kışında, Flint'teki General Motors çalışanları 44 gün boyunca iki, daha sonra da üç fabrikayı işgal ettiler. Kapı önünde değil, fabrikanın içinde grev yaptılar — ve böylece grev kırıcıları işe yaramaz hale getirdiler. Sonunda, dünyanın en büyük sanayi grubu bir sendikayı tanıdı, her ne kadar bu tanıma sadece üyeleriyle sınırlı ve süreli olsa da. İki yıl sonra, Yüksek Mahkeme bu yöntemin yasal koruma kapsamında olmadığını açıkladı.

Grev basit bir süreçtir: İşçiler işi bırakır ve işyerinden ayrılırlar. Ancak bu cümlelerin ikinci kısmı bir zorunluluk değil, bir alışkanlıktır. Bu gelenek ilk olarak Flint'te terk edilmedi — 1934'te General Tire'da ve 1936'da Akron'daki Firestone ve Goodyear'da oturma grevleri yapılmıştı; 1936 yazında ise Fransa'nın her yerinde yaygın olarak uygulanmıştı. Ancak Flint'te bu uygulama, dünyanın en büyük sanayi grubunu bunu kabul etmeye zorlayacak ölçüde terk edildi. Sonuçları bir toplu sözleşme anlaşmazlığının çok ötesine uzandı, zira işyerinde kalmakla birlikte, işyerinin aslında kime ait olduğu sorusu da gündeme geliyor.

Grev öncesi durum

1930'ların konveyör bandı çalışması

General Motors, 1930'ların ortalarında dünyanın en büyük sanayi grubuydu. Çalışma koşulları, üretim hızının artırılması, keyfi işten çıkarma uygulamaları ve mevsimlik istihdamla şekilleniyordu: Yaz aylarında ihtiyaç duyulmayanlar, işten çıkarılır ve sonbaharda belki yeniden işe alınırdı.

Temel bir ihtilaf konusu, konveyör bandının hızıydı. Bu hız tek taraflı olarak belirleniyordu ve her an artırılabilirdi. Bir toplu sözleşme, tam da bu konuyu müzakere edilebilir hale getirecekti — ve bu, şirketin toplu sözleşme istememesinin sebebiydi.

Yasal çerçeve: Wagner Yasası

1935 yılında, girişimcisinin adından dolayı genellikle Wagner Yasası olarak anılan Ulusal Çalışma İlişkileri Yasası yürürlüğe girmişti. Bu yasa, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkını garanti altına

Gewerkschaft Underdog e.V.

Posta adresi: Ehrenbergstraße 16a,
Scanbox #12300, 10245 Berlin

Dernekler sicili VR 42624 B
Charlottenburg Sulh Mahkemesi

info@gdog.pro
www.gewerkschaft.berlin

alıyordu ve işverenleri, çoğunluk tarafından seçilen temsilcilikle müzakere yapmaya mecbur kılıyordu.

Büyük şirketler bu yasayı anayasaya aykırı buluyor ve buna uygun davranıyorlardı. Bu hesap tutuyor gibi görünüyordu, ta ki Yüksek Mahkeme 12 Nisan 1937’de — yani grevden sonra — NLRB v. Jones & Laughlin Steel Corp. davasında yasayı onaylayana kadar.

Yeni bir sendika türü

United Automobile Workers, 1935’te kurulan Committee for Industrial Organization’ın bir parçasıydı; bu örgüt, vasıflı işçilere odaklanan American Federation of Labor’dan ayrılıyordu. Yaklaşım şuydu: Meslek ve nitelikten bağımsız olarak işletmenin tamamı örgütlenecekti.

Bu, otomotiv endüstrisinde artık vasıflı işçilerin kalmadığı anlamına gelmez — alet ve kalıp ustaları son derece nitelikli, vazgeçilmez ve erken dönemlerde sendikalaşmışlardı. Ancak AFL’nin vasıflı işçi sendikası, montaj hattındaki yarı vasıflı işler için bir model sunamıyordu. Bu işlerde çalışanlar tek tek değiştirilebilirken, toplu olarak değiştirilemezdi.

Grev

Fikir ve tetikleyici

Grev Flint’te değil, Cleveland’daki Fisher-Body fabrikasının “28 Aralık 1936” bölümünde başladı. Flint’te ise 30 Aralık’ta devam etti: Fisher Body No. 2, sabah saat 7’de işgal edildi; Fisher Body No. 1 ise aynı gün saat 22’de. Fisher 1 numaralı fabrikadaki doğrudan tetikleyici, şirketin pres kalıplarını yük vagonlarına yükleyerek taşıma işlemine başlamasıydı.

İşgalin ardındaki mantık basit ve etkilidir. Kapı önünde yapılan bir greve grev kırıcılarla karşılık verilebilir; içeride oturanlar ise bunu engeller. Aynı zamanda, işgalcilere yönelik bir saldırı, pahalı üretim tesislerinin içindeki bir saldırı anlamına gelir.

Özellikle Fisher No. 1’in işgal edilmesi tesadüf değildi. Orada, karoseri parçaları için pres kalıpları bulunuyordu — şirketin sadece iki yerde sahip olduğu aletler: burada ve Cleveland’daki Fisher fabrikasında. Yeri doldurulamaz varlık presler değil, kalıplardı. Fisher No. 2, yaklaşık 2.200 çalışanıyla daha küçük bir fabrikaydı; önemi, komşu Chevrolet montaj hattına malzeme tedarik etmesinden kaynaklanıyordu.

Etkisi ölçülebilirdi. Ocak ayı için planlanan 224.000 araçlık üretim yaklaşık 60.000’e düştü; Şubat ayının ilk on gününde General Motors ülke genelinde 151 araba üretti.

Yayılma

Çatışma Flint ile sınırlı kalmadı. Yılbaşı döneminde Norwood ve Anderson’ı, 4 Ocak’ta Toledo’yu, 5 Ocak’ta Janesville’i, 8 Ocak’ta Detroit’teki Cadillac’ı, 13 Ocak’ta St. Louis’i ve 25 Ocak’ta Oakland’ı da etkiledi. Ocak ayı sonuna kadar grubun yaklaşık 50 fabrikası durdu; yaklaşık 150.000 çalışan bu durumdan etkilendi.

Bir örgütlenme biçimi olarak işgal

Flint'teki işgal 44 gün sürdü. İşgalciler vardiyalar düzenlediler, kapılardan yemek dağıtımı, temizlik, spor, kurslar ve kendi güvenlik birimlerini organize ettiler.

Fabrika dışında, Aralık 1936'da kurulan Kadın Yardım Derneği yemek dağıtımı, ilk yardım istasyonları, çocuk bakımı ve halkla ilişkiler faaliyetlerini organize etti — bu işlerin çoğu işgalcilerin eşleri, kız kardeşleri ve kızları tarafından üstlenildi. Altı haftadan uzun süren bir işgal, dışarıdan yardım olmadan sürdürülemez.

20 Ocak 1937'da, yani ilk gerginliğin ardından, Women's Emergency Brigade de devreye girdi; bu da Auxiliary gibi Genora Johnson tarafından kurulmuştu. Bu grup açıkça çatışmacı bir yapıya sahipti: kırmızı baskon şapkalar, kol bantları, başlangıçta 50, daha sonra 350 üye, polis ile fabrika arasında bir barikat zinciri olarak görev yapıyordu.

Gerginliğin Tırmanması

11 Ocak 1937'da fabrika polisi, yemek dağıtımını engellemeye çalıştı. Belediye polisi göz yaşartıcı gaz kullandı ve fabrikanın pencerelerine saçma mermileriyle ateş etti; 27 kişi yaralandı, birçok grevci kurşun yaraları aldı. İşgalciler kapı menteşeleri ve su hortumlarıyla karşılık verdiler ve fabrikayı ellerinde tuttular. Bu olay, tarihe "Koşan Boğaların Savaşı" olarak geçti.

Ancak grev, ancak 1 Şubat 1937 tarihinde üçüncü bir fabrikanın işgal edilmesiyle sonuçlandı: Chevrolet No. 4, bir motor fabrikası. Bu işgal, başka bir fabrikada düzenlenen sahte bir eylemle hazırlandı; bu eylem, fabrika güvenlik görevlilerini o bölgeden uzaklaştırdı; Women's Emergency Brigade, göz yaşartıcı gazın dışarı çıkabilmesi için camları kırdı.

Mahkemeler ve vali

İki tahliye kararı verildi, ancak hiçbirisi uygulanmadı.

İlki, 2 Ocak 1937 tarihinde Yargıç Edward D. Black tarafından verildi. Ancak sendika, 5 Ocak'ta Black'in kendisinin General Motors'un 3.665 hisselerine sahip olduğunu açıklayınca bu karar geçersiz hale geldi. Hisselerine sahip olduğunu açıkladı. İkincisi ise şirket tarafından 2 Şubat'ta Yargıç Paul V. Gadola'dan alındı ve 24 saatlik bir süre tanındı. Bu karar da uygulanmadı.

Michigan Valisi Frank Murphy'nin rolü çelişkiliydi. Yaklaşık 4.000lik Ulusal Muhafız gönderdi, ancak onların fabrikayı boşaltmasına izin vermedi. Aynı zamanda onları grev karşıtı olarak görevlendirdi: Yol barikatları, komşu şehirlerden gelecek takviye güçlerini uzak tuttu; Chevrolet 4 numaralı fabrikasının işgal edilmesinin ardından, fabrikayı kuşattı ve fabrikayı basmakla tehdit etti. İşgalciler bir telgrafla yanıt verdiler: o durumda bile orada kalacaklarını söylediler.

Bilinçli taraf tutma

Bir yoruma göre Murphy, Roosevelt yönetimindeki federal hükümetin de desteğiyle, barışçıl bir çözüm lehine inançla hareket etti.

Değerlendirme

Diğer yoruma göre ise soğukkanlılıkla hesap yaptı: Zorla tahliye ölülerin çıkmasına neden olacaktı ve siyasi maliyeti, elde edilecek faydaya göre daha yüksek olacaktı.

Sonuç

11 Şubat 1937'da General Motors bir anlaşma imzaladı. Şirket, United Automobile Workers'ı **üyelerinin** müzakere temsilcisi olarak tanıdı; bu tanıma altı ay süreliydi ve şirketi, grev yapılan 17 fabrikada bu süre zarfında başka hiçbir örgütle müzakere yapmama yükümlülüğünü üstlendi. Grevcilerin mağdur edilmemesi gerekiyordu.

Her şeyin başlangıç noktası olan konveyör hızı konusunda ise hiçbir sonuç elde edilemedi: Yerel yönetim karar verme yetkisini elinde tuttu, sadece müzakere yapılması taahhüt edildi.

Dolayısıyla belge kısa ve içeriği mütevazıydı. Ancak etkisi öyle değildi: UAW'nin üye sayısı Ekim 1936'da yaklaşık 30.000 iken, Ekim 1937'de yaklaşık 400.000'e yükseldi. 1937 yılında, yaklaşık yarım milyon kişinin katıldığı 477 oturma grevi gerçekleşti.

Hukuki Sonuçlar

NLRB v. Fansteel (1939)

27 Şubat 1939'de Yüksek Mahkeme, NLRB v. Fansteel Metallurgical Corp. davasında, oturma grevinin Wagner Yasası'nın koruma kapsamına girmediğine hükmetti. Mahkeme, fabrikanın hukuka aykırı bir şekilde işgal edildiğinden ve bunun yasanın atıfta bulunduğu grev hakkının kullanımı olmadığından bahsetti. İşverenin daha önce kendisi de yasayı ihlal etmiş olsa bile, işgalcilerin işten çıkarılmasının meşru olduğu belirtildi. Karara konu olan davada, görevini yerine getiren memurlara karşı şiddet de söz konusuydu ve karar bu hususa açıkça atıfta bulundu.

Böylece, atılımı sağlayan bu yöntem sonradan değersizleştirilmiştir. İşgal eylemi, eyalet yasalarına göre haneye tecavüz olarak zaten önceden cezalandırılabilir bir eylemdi; Fansteel'in eklediği unsur ise iş hukuku kapsamındaki korumanın yitirilmesi idi. Bu yöntemi kullananlar, işlerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadır.

Gerekçe ve özü

Mahkeme, işverenin mülkiyet hakkını ön plana çıkardı: Wagner Yasası, işi bırakma hakkı verir, başkasının mülkiyetine el koyma hakkı vermez.

Buna karşı, bu ayrımın fiili etkiyi göz ardı ettiği itiraz edilebilir. Grev hakkı, grevin hiçbir sonuç doğurmaması halinde pek bir değeri yoktur; ve işveren grevcileri kolayca değiştirebildiği sürece grev sonuçsuz kalır. İşgal, tam da bu boşluğa verilen bir cevaptı.

Sonuçlar

Hukuki açıdan: Mülkiyet ve erişim

Oturma grevi, her hukuk sisteminde farklı şekilde yanıtlanan bir soruyu gündeme getirir: Çalışanların çalıştıkları yerde hangi hakları vardır?

Kısaca cevap

Hiçbiri. İşyeri mal sahibine aittir; çalışanların, çalıştıkları sürece iş performanslarına ilişkin bir sözleşmeleri ve erişim hakları vardır.

Geniş kapsamlı cevap

Yıllarca bir yerde çalışan kişi, o yerle mülkiyet hakkının tamamen kapsamadığı bir ilişki kurar. Birçok Avrupa hukuk sisteminde bu durum, erişim, toplanma ve bilgi edinme hakları olarak yansıtılır. Almanya'da İşyeri Anayasa Kanunu, işyeri çıkar temsilcilerinin erişim ve faaliyetlerini — sendikaların erişim hakkı, işyeri toplantıları, maddi kaynaklar — düzenler, ancak bundan işyeri işgal hakkı çıkarmaz.

Almanya'da, yerleşik içtihat ve hakim görüşüne göre, işverenin zilyetlik ve tesis hakkı temelinde işyeri işgallerine hukuka aykırı kabul edilir. Burada kodifiye edilmiş bir iş mücadelesi hukuku bulunmamaktadır; değerlendirme yargı içtihadına dayanır ve kapsamı hukuk literatüründe tartışmalıdır.

Her iki yanıtın da bir bedeli vardır. Dar yorum, işgücünün kolayca değiştirilebildiği işletmelerde iş mücadelesini etkisiz hale getirir. Geniş yorum ise bir üretim aracının mülkiyetinin ne anlama geldiğini sorgular.

Stratejik açıdan: Katma değer savunmasız olduğu yerler

Flint, genelleştirilebilecek bir kuralı ortaya koyuyor: Önemli olan kaç kişinin grev yaptığı değil, nerede yapıldığıdır.

UAW, tüm grubu felç etmedi, bunun yerine Flint'teki fabrikaları işgal etti; bu fabrikalardan biri, grup genelinde sadece iki adet bulunan pres kalıplarını barındırıyordu. Grev, bir darboğazı hedef aldığı için etkili oldu.

Günümüzün tedarik zincirlerinde bu tür darboğazlar hâlâ mevcuttur, sadece başka yerlerde bulunurlar: aktarma noktalarında, veri merkezlerinde, onay ve izin süreçlerinde. Bir işçi mücadelesi planlayan kişi, öncelikle hangi kesintinin kaçınılmaz olduğunu belirlemelidir.

Toplumsal açıdan: Sayılmayanlar

Grevde dışarıdan destek veren kadınların çoğu, fabrikanın çalışanları değildi. Hiçbir toplu sözleşmede adı geçmiyordu ve hiçbir üye listesinde yer almıyorlardı.

Bu, genel bir gerçeğe işaret ediyor: İş mücadeleleri, grev yapanlardan daha fazla kişi tarafından desteklenir. Grev gücünü üye sayılarını sayarak değerlendirenler, sadece bir kısmını ölçerler.

Felsefi: İşgal etmek, hak talebinde bulunmaktır

Kapı önünde yapılan bir grev şunu söyler: Biz olmadan işler yürümez. Fabrika içindeki bir grev ise başka bir şey ifade eder: Burası da bizim.

İşgal eylemlerine grevlere kıyasla çok daha sert tepki gösterilmesinin nedeni budur. Sorun ekonomik zarardan kaynaklanmıyor — bu zarar sıradan bir grevde genellikle daha büyüktür —, asıl sorun işgalin içerdiği iddiadır. Fansteel'deki karar şu şekilde de yorumlanabilir: Yaptırım uygulanan eylem değil, iddia idi.

Geriye ne kalır

Flint, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki endüstriyel sendika hareketine bir atılım sağladı. Hareketi kuran o değildi — Endüstriyel Örgütlenme Komitesi (CIO) 1935'ten beri mevcuttu ve Akron'da 1936'da ön hazırlıklar yapılmıştı. Ancak Flint'in ardından gelen otomotiv endüstrisi toplu sözleşmeleri, on yıllar boyunca bütün bir toplumun ücret düzeyini şekillendirdi.

Bunun başarılmasını sağlayan araç, bugün artık yasal koruma altında değildir: Bir fabrikayı işgal edenler, işten atılma ve cezai kovuşturma riskiyle karşı karşıyadır. Yine de fabrika işgalleri yaşanmıştır; en sonuncusu 2008'de Chicago'da büyük yankı uyandırmıştı.

Bu genel bir örüntüdür: Etkili bir iş mücadelesi aracı, etkili olduğu kanıtlanır kanıtlanmaz sınırlandırılır. Bundan her sendika için rahatsız edici bir görev doğar — bugün elindeki araçlar, şimdiye kadar katlanılabilir olduğu kanıtlanmış olanlardır.

Kaynaklar

- Sidney Fine: Sit-Down: The General Motors Strike of 1936–1937, Ann Arbor: University of Michigan Press, 1969. (Klasik eser.)
- Nelson Lichtenstein: State of the Union: A Century of American Labor, Princeton University Press, 2002; gözden geçirilmiş ve genişletilmiş baskı 2013.
- Jeremy Brecher: Strike!, çeşitli baskılar; Flint oturma greviyle ilgili bölüm.
- Genora Johnson Dollinger: Striking Flint. Genora (Johnson) Dollinger Remembers the 1936–37 General Motors Sit-Down Strike, derleyen: Susan Rosenthal.
- With Babies and Banners: Story of the Women's Emergency Brigade, Lorraine Gray'in belgesel filmi, 1979.
- Ulusal Çalışma İlişkileri Yasası (Wagner Yasası), 1935.
- NLRB v. Jones & Laughlin Steel Corp., 301 U.S. 1 (1937).
- NLRB v. Fansteel Metallurgical Corp., 306 U.S. 240 (1939).
- Alman hukuku hakkında: İşyeri Anayasa Kanunu, özellikle § 2 (2), §§ 42 ve devamı ile § 74 (2).

Şöyle atıf yapılır

Gewerkschaft Underdog, Ayakta durmak yerine oturmak: Flint 1936/37, Gewerkschaft Underdog, Fassung 1.0, 07.10.2026, <https://www.gewerkschaft.berlin/tr/blog/ayakta-durmak-yerine-oturmak-flint-193637/5r67pyky>, abgerufen am 13.10.2026.

Lisans

CC BY-ND 4.0 — Namensnennung, keine Bearbeitung